

ANNALES

Anali za istrske in mediteranske študije
Annali di Studi istriani e mediterranee
Annals for Istrian and Mediterranean Studies
Series Historia Naturalis, 35, 2025, 2

ANNALES

Anali za istrske in mediteranske študije
Annali di Studi istriani e mediterranee
Annals for Istrian and Mediterranean Studies

Series Historia Naturalis, 35, 2025, 2

ISSN 1408-533X
e-ISSN 2591-1783

UDK 5

Letnik 35, leto 2025 številka 2

**UREDNIŠKI ODBOR/
COMITATO DI REDAZIONE/
BOARD OF EDITORS:**

Alessandro Acquavita (IT), Nicola Bettoso (IT), Christian Capape (FR), Darko Darovec, Dušan Devetak, Jakov Dulčić (HR), Edy Fantinato (IT), Serena Fonda Umani (IT), Andrej Gogala, Daniel Golani (IL), Danijel Ivajnskič, Hakan Kabasakal (TR), Mitja Kaligarič, Marcelo Kovačič (HR), Petar Kružić (HR), Lovrenc Lipej, Vesna Mačić (ME), Alenka Malej, Borut Mavrič, Patricija Mozetič, Martina Orlando-Bonaca, Michael Stachowitsch (AT), Francesco Tiralongo (IT), Tom Turk, Al Vrezec

**Glavni urednik/Redattore capo/
Editor in chief:**

Darko Darovec

**Odgovorni urednik naravoslovja/
Redattore responsabile per le scienze
naturali/Natural Science Editor:**

Lovrenc Lipej

Urednica/Redattrice/Editor:

Martina Orlando-Bonaca

Prevajalci/Traduttori/Translators:

Martina Orlando-Bonaca (sl./it.)

**Oblikovalec/Progetto grafico/
Graphic design:**

Dušan Podgornik, Lovrenc Lipej

Tisk/Stampa/Print:

Založništvo PADRE d.o.o.

Založnika/Editori/Published by:Zgodovinsko društvo za južno Primorsko - Koper / Società storica del Litorale - Capodistria®
Inštitut IRRIS za raziskave, razvoj in strategije družbe, kulture in okolja / Institute IRRIS for Research, Development and Strategies of Society, Culture and Environment / Istituto IRRIS di ricerca, sviluppo e strategie della società, cultura e ambiente®**Sedež uredništva/Sede della redazione/
Address of Editorial Board:**Nacionalni inštitut za biologijo, Morska biološka postaja Piran / Istituto nazionale di biologia, Stazione di biologia marina di Pirano / National Institute of Biology, Marine Biology Station Piran
SI-6330 Piran /Pirano, Fornače/Fornace 41, tel.: +386 5 671 2900, fax +386 5 671 2901;
e-mail: annalesSHN@nib.si, internet: www.zdjp.si

Redakcija te številke je bila zaključena 6. 12. 2025.

**Sofinancirajo/Supporto finanziario/
Financially supported by:**

Javna agencija za znanstveno-raziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije (ARIS)

Annales - Series Historia Naturalis izhaja dvakrat letno.**Naklada/Tiratura/Circulation:**

300 izvodov/copie/copies

Revija Annales, Series Historia Naturalis je vključena v naslednje podatkovne baze / La rivista Annales, series Historia Naturalis è inserita nei seguenti data base / Articles appearing in this journal are abstracted and indexed in: BIOSIS-Zoological Record (UK); Aquatic Sciences and Fisheries Abstracts (ASFA); Elsevier B.V.: SCOPUS (NL); Directory of Open Access Journals (DOAJ).

To delo je objavljeno pod licenco / Quest'opera è distribuita con Licenza / This work is licensed under a Creative Commons BY 4.0.

Navodila avtorjem in vse znanstvene revije in članki so brezplačno dostopni na spletni strani <https://zdjp.si/en/p/annalesshn/>
The submission guidelines and all scientific journals and articles are available free of charge on the website <https://zdjp.si/en/p/annalesshn/>
Le norme redazionali e tutti le riviste scientifiche e gli articoli sono disponibili gratuitamente sul sito <https://zdjp.si/en/p/annalesshn/>

VSEBINA / *INDICE GENERALE* / *CONTENTS*SREDOZEMSKA HRUSTANČNICE
SQUALI E RAZZE MEDITERRANEE
*MEDITERRANEAN SHARKS AND RAYS***Hakan KABASAKAL**

Analysis of Confirmed Shark Attacks
in the Eastern Mediterranean Sea and
the Sea of Marmara (1827–2025) 169
Analiza potrjenih napadov morskih psov
v vzhodnem Sredozemskem morju
in Marmarskem morju (1827–2025)

Alen SOLDO

Observations of a Juvenile Basking Shark
Cetorhinus maximus in the Adriatic Sea
Support the Hypothesis of a Distinct
Mediterranean Population 187
Opazovanja mladega morskega psa
orjaka (Cetorhinus maximus)
v Jadranskem morju podpirajo
hipotezo o ločeni sredozemski
populaciji

**Jacopo BERNARDI, Pero UGARKOVIĆ &
Ilija ČETKOVIĆ**

An Unusual Encounter with a Juvenile Kitefin
Shark, *Dalatias licha*, in Shallow Coastal
Waters of Montenegro (Adriatic Sea) 197
Nenavadno srečanje z mladim primerkom
klinoplavutega morskega psa, Dalatias licha,
v plitvih obalnih vodah Črne gore
(Jadransko morje)

**Cemal TURAN, Alen SOLDO, Servet A. DOĞDU,
Funda TURAN, Aysegül ERGENLER & Ali UYAN**

Identification of a Potential Nursery Ground
of the Spiny Butterfly Ray, *Gymnura altavela*,
in the Northeastern Mediterranean Sea, Türkiye 205
Identifikacija potencialnih jaslčic za
metuljastega skata, Gymnura
altavela, v severovzhodnem
Sredozemskem morju,
Turčija

**Alen SOLDO, Eleonora DE SABATA &
Simona CLO**

Recent Records of Critically Endangered
Common Guitarfish *Rhinobatos rhinobatos*
(Linnaeus, 1758) in the Northern
Mediterranean 213
Nedavni zapiski o pojavljanju kritično
ogroženega navadnega goslaša
Rhinobatos rhinobatos
(Linnaeus, 1758) v
severnem Sredozemlju

Hakan KABASAKAL & F. Saadet KARAKULAK

Demersal Elasmobranchs of the Sea of Marmara:
Updated Inventory, Taxonomic Issues and
Environmental Implications 221
Pridnene hrustančnice v Marmarskem morju:
posodobljena inventarizacija, taksonomska
vprišanja in okoljske posledice

IHTIOLOGIJA**ITTILOGIA****ICHTHYOLOGY****Jamila RIZGALLA, Amani FITORI, Francesco
TIRALONGO & Abdalrh BEN ABDALAH**

First Records of Blennies (Suborder
Blennioidea) off the Coast of Libya 245
Prvi zapisi o pojavljanju babic
(podred Blennioidea) ob
libijski obali

**Farid HEMIDA, Sara LADOUL, Christian
REYNAUD & Christian CAPAPÉ**

Confirmed Occurrence of the Mediterranean
Spearfish *Tetrapturus belone* (Osteichthyes:
Istiophoridae) from the Algerian Coast
(Southwestern Mediterranean Sea) 257
Potrjeno pojavljanje sredozemske
jadrovnice, Tetrapturus belone
(Osteichthyes: Istiophoridae) iz
alžirske obale (jugovzhodno
Sredozemsko morje)

Lana KHREMA, Adib SAAD & Christian CAPAPÉ

First Substantiated Record of Blackfish
Centrolophus niger (Centrolophidae)
from the Syrian Coast (Eastern
Mediterranean Sea) 263
Prvi potrjen zapis črnuha, Centrolophus niger
(*Centrolophidae*), s sirske obale
(vzhodno Sredozemsko morje)

Amir IBRAHIM, Chirine HUSSEIN, Firas ALSHAWY & Alaa ALCHEIKH AHMAD

Marine Fishes (Teleostei / Osteichthyes)
of Syria (Eastern Mediterranean):
an Updated Checklist 269
Morske ribe (Teleostei / Osteichthyes)
Sirije (vzhodno Sredozemsko morje):
posodobljeni seznam vrst

BIOTSKA GLOBALIZACIJA
GLOBALIZZAZIONE BIOTICA
BIOTIC GLOBALIZATION

Paola LEOTTA, Rocco CICCARELLA, Ruben GARRANO, Enrico LA SPINA, Daniele TIBULLO & Francesco TIRALONGO

Cassiopea andromeda at the Southernmost
Tip of Italy: a Recent Arrival or an
Overlooked Resident? 287
Tujerodni klobučnjak Cassiopea andromeda
na najjužnejši konici Italije: nedavni
prišlek ali spregledan prebivalec?

Mourad CHÉRIF, Rimel BENMESSAOUD, Sihem RAFRAFI-NOUIRA, Mohamed Nouri AYADI & Christian CAPAPÉ

First Substantiated Record of the Golden-Banded
Goatfish *Upeneus moluccensis* (Osteichthyes:
Mullidae) from the Coast of Tunisia
(Central Mediterranean Sea) 295
Prvi potrjen zapis o zlatoprogem bradaču
Upeneus moluccensis (Osteichthyes: Mullidae)
z obale Tunizije (osrednje Sredozemsko morje)

Nikola DJORDJEVIĆ, Slavica PETOVIĆ, Ilija ČETKOVIĆ, Borut MAVRIČ & Lovrenc LIPEJ

New Record of the Long-Jawed Squirrelfish,
Holocentrus adscensionis (Osbeck, 1765),
in the Adriatic Sea 303
Novi zapis o pojavljanju veveričjaka vrste
Holocentrus adscensionis (Osbeck, 1765)
v Jadranskem morju

MORSKA FAVNA
FAUNA MARINA
MARINE FAUNA

Nicola BETTOSO, Lisa FARESI, Saul CIRIACO, Marco FANTIN & Marco SEGARICH

New Findings of the Cup-Shaped Demosponge
Calyx nicaeensis (Risso, 1826) on the Rocky
Outcrops in the Gulf of Trieste
(Northern Adriatic Sea) 311
Nove najdbe morskega keliha Calyx nicaeensis
(*Risso, 1826*) *na skalnih osamelcih v Tržaškem*
zalivu (severno Jadransko morje)

Aleksandra V. BORODINA & Yuri O. VELIAEV

Features of Lipid Accumulation in Striped Venus
Clam *Chamelea gallina* in the Sublittoral
Zone of the Crimean Coast (Black Sea) 319
Značilnosti kopičenja lipidov v navadni
venerici (Chamelea gallina) v obrežnem
pasu krimske obale (Črno morje)

Okan AKYOL & Oğuzhan TAKICAK

Recent Observations on *Monachus monachus*
(Phocidae) at Sea-Cage Fish Farms in Izmir
(Turkish Aegean Sea) 329
Nedavna opažanja primerkov Monachus monachus
(*Phocidae*) *v ribogojnicah z morskimi kletkami v*
Izmirju (turško Egejsko morje)

FLORA
FLORA
FLORA

Amelio PEZZETTA & Marco PAOLUCCI

La Flora di Palena (Parco Nazionale della
Majella): Aggiornamento Floristico 337
Flora Palene (Nacionalni park Majella):
floristična posodobitev

DELO NAŠIH ZAVODOV IN DRUŠTEV
ATTIVITÀ DEI NOSTRI ISTITUTI E SOCIETÀ
ACTIVITIES BY OUR INSTITUTIONS AND
ASSOCIATIONS

Bojana LIPEJ

Reviving Landscapes, Connecting Species:
Lessons from the ReCo Project 383

IN MEMORIAM

Tom TURK

V spomin Marjanu Richterju (1935–2025) 389

Kazalo k slikam na ovitku 391
Index to images on the cover 391

IN MEMORIAM

V SPOMIN MARJANU RICHTERJU

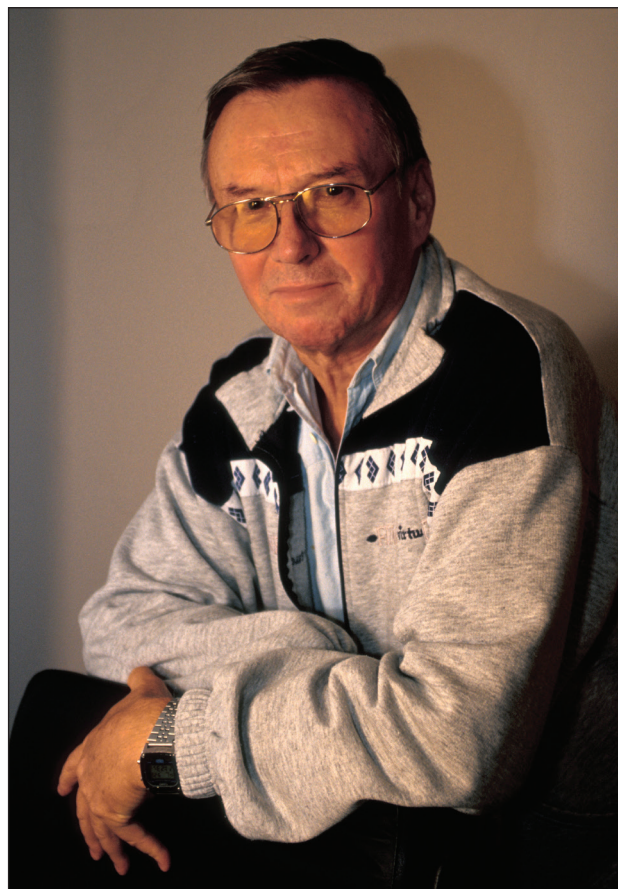
(1935 - 2025)

*Vem za vrt pod morjem
Lep in molčeč
Tvoja zibelka in grob
(Pesem iz Markeških otokov)*

Na začetku poletja nas je zapustil starosta slovenskega podvodnega filma in podvodne fotografije Marjan Richter. Marjan je bil eden zadnjih pionirjev slovenske potapljaške zgodovine, če odmislimo že zdavnaj preminule Račane, pravzaprav zadnji. Kot mlademu fantu so mu bili Račani vzor in navdih, zato se jim je v rani mladosti tudi sam pridružil in se od njih marsikaj naučil. Njegovi sopotniki, kot so bili tisti, ki so se udeležili prve slovenske odprave na arhipelag Dahlak v Rdečem morju so tudi že prah, ki je potonil in se zlil v neskončno modrino. In zdaj se jim je pridružil tudi Marjan, kot zadnji med njimi. Spet so združeni in spet se bodo lahko skupaj odpravili raziskovat neznane globine in vse kar je tam živega.

Marjana sem spoznal kmalu po tistem, ko sem se kot biolog in potapljač začel zanimati za podvodno fotografijo. Marjan je o njej vedel vse, a še več, čeprav brez formalne izobrazbe in akademskih naslovov, je vedel o morski biologiji. Med biologi je imel veliko znancev in prijateljev, tako da to njegovo znanje pravzaprav ni bilo tako presenetljivo in rad ga je delil tudi z nami mlajšimi. Spomnim se dolgih pogovorov, ko sva se nekaj poletij zapored z mojim avtom skupaj vozila na krajše potapljaške tabore v Žrnovnico pri Sv. Juraju pod Velebitom. Tam so znamenite vrulje, kjer je tudi sam z Račani začel svoje podmorske izlete. Podvodni izviri sladke vode, ki ustvarjajo posebno okolje z bogatim življenjem, so ga privlačili tudi kasneje in o njih in tamkajšnjem življenju sva veliko razpravljala. Marjan mi je tudi odprl nova obzorja, zanimanje za zelo majhne organizme, plankton in tudi alge, ki jih je še posebno radovedno preučeval. Pa tudi o bogatem življenju pod in med obrežnimi kamni, kar večina potapljačev v iskanju »večjih zverin« skoraj vedno spregleda. Marjan je najraje raziskoval in fotografiral kar na domačem dvorišču ob njemu ljubi Piranski panti. Leta so minevala in Marjan je prispeval tudi pomembno poglavje in fotografije o algah in morskih cvetnicah v moji knjigi Pod gladino Mediterana (2007). Ne dolgo tega sem ga prav v zvezi s tem hotel poklicati, ker pripravljam novo izdajo in sem ga hotel povabiti k sodelovanju, čeprav sem se zavedal, da mu leta ne prizanašajo. Te knjige žal ne bova napisala skupaj, bosta pa njegova dediščina in izročilo vidna tudi tokrat. Še prej sva se

kar nekajkrat pogovarjala o njegovih načrtih, kajti želel je napisati knjigo o koraligenski biocenozi, tej najbolj pestri in vrstno bogati biocenozi Sredozemskega morja. Te načrte mu je prekrižala starost in je idejo kasneje opustil. Tudi kasneje pa se je še kako dobro zavedal nevarnosti, ki preti tej krhki združbi, zlasti zaradi segrevanja morja, kajti dviga temperature v njej živeči organizmi dolgoročno ne prenesejo. Prav naravovarstvena problematika je bila tudi velikokrat tema najinih pogovorov. V teh pogovorih je pogosto izrazil skrb kaj se dogaja z morjem, saj se je še dobro spominjal časov, ko je bilo morje in življenje v njem precej drugačno kakor je danes. Marjan je imel obsežen arhiv svojih podvodnih posnetkov, večinoma v obliki diapozitivov, v zadnjem obdobju, ko je še zahajal v podmorje, pa je svoje doživljaje in morske organizme beležil tudi z digitalnim fotoaparatom. Tako se je v desetletjih nabralo ogromno gradiva, ki ga bo v dogovoru z njegovo hčerko prevzelo Prirodoslovno društvo. Tako bosta njegova fotografska dediščina in arhiv podvodne fotografije ohranjena in na razpolago vsem, ki bi jih to zanimalo ali bi želeli določene posnetke uporabiti.

Marjan Richter (foto: Borut Furlan)

Marjan je bil dolgo časa zaposlen na RTV in verjetno prvi, ki je snemal pod vodo. Njegovo znanje o filmu in podvodni fotografiji je bilo za tiste čase pionirsko in hkrati edinstveno. V knjigi *Podmorski svet in mi* je zapisal tudi tole: *«Ob tihih in mirnih večerih ali pa ko je burja zavijala mimo skal, smo vedno obujali podmorska doživetja preteklega dne. Ugotovil sem, da nisem edini, ki sem se spraševal ...in želel, da bi iz morja ponesli s seboj za spomin še kaj več kot samo izsušene ali v formalinu konzervirane živali. Menili smo, da bi nejevernim Tomažem najlaže dopovedali, kakšna je podmorska pokrajina, če bi naša doživetja posneli na film»* Kasneje je veliko teh doživetij prelil na film in še več na fotografski film, na koncu pa celo na digitalne kartice. Marjan je bil tudi eden od pobudnikov in protagonistov fotolova, tekmovanj v podvodni fotografiji, katerega namen je bil na film ujeti čim več vrst rib. Skupaj s »Pirančani«, kot sta Tine Valentinčič in tudi že pokojni Milan Orožen Adamič, so bili prvi pobudniki teh tekmovanj, ki so se kasneje razvila in uveljavila tudi drugod po Sredozemlju. Marjanovo vodilo je bilo, da ribo

na posnetku lahko prodaš večkrat, na krožniku le enkrat. To je bil tudi razlog, da si s podvodnimi ribiči, ki jih je imenoval »ribopičniki«, nikoli ni bil prav blizu. Svoja doživetja je širil tudi skozi različne zapise in predavanja, bil je dejaven v Prirodoslovnem društvu, dolga leta je bil član uredniškega odbora Proteusa, za katerega je napisal številne članke s podmorsko tematiko. Bil je tudi avtor oziroma soavtor nekaj knjig o življenju v morju, najbolj znano njegovo delo je *Naše Morje*, kjer opisuje živi svet Tržaškega zaliva (2005), v katerega se je vedno rad vračal. Marjan je bil tudi eden glavnih protagonistov dokumentarnega filma »Lovci teme« (2008), v katerem smo predstavili vso zgodovino potapljanja v Sloveniji.

Marjana sem poznal kot tihega in mirnega človeka, ki pa se je razvnel ob vsakem pogovoru o morju. Morje je imel v sebi in morje ima zdaj Marjana. Naj njegova duša mirno plava v tihi modrini in občuduje tisto, kar živi ne moremo videti.

Tom Turk
Univerza v Ljubljani